

MATTIAS LÖNNEBO

Gjennom Skyggedal

iko

IKO-FORLAGET AS

Til alle som liker perler og som av og til mister en av dem. Du må lete overalt. Til slutt finner du den, kanskje innerst under sengen, bak en sokk. Da blir du glad og skjønner at du aldri må gi opp.

Originaltittel: *Genom Skuggornas dal*. Copyright © 2013
Mattias Lönnebo og Verbum Förlag AB, Stockholm

Norsk utgave copyright © 2016 IKO-Forlaget, Oslo
www.iko-forlaget.no

Oversatt av Dagny Holm
(medlem av Norsk Oversetterforening)
Omslagsillustrasjon: Peter Bergting
Sats: Anne-Brit Lillethun Johansen
Satt med Brios Pro 14 pkt. på Ensolux cream 80 gr.
Trykk og binding: Bookwell, Finland

ISBN 978-82-8249-274-4

INNHOOLD

TYVERIET	9
MARERITTET	21
PLAGEÅNDENE	30
BESLUTNINGEN	40
TO PONNIER	50
FELLEN	60
RØDE STJERNER	78
MER ENN TÅRER	85
HJERTET	96
RIDDERNE	104
LABYRINTEN	115
KART	140

TYVERIET

Vinden rev og slet i skoddene på de gamle husene. Støvet blåste opp fra skitne gulv og kilte i nesa på de sovende, slik at de nøs og våknet. De hutret og trakk saueskinnsfellene tettere rundt seg før de snudde seg rundt og sovnet igjen. Værhanen på det høyeste spiret på slottstårnet snurret vilt rundt. Vinden fór hvinende rundt noen ganger før den kastet seg mot det smale, fargeglade vinduet høyt der oppe. Det klapret og klynket og gjorde tappert motstand.

Men var det ikke noe mer i lufta, noe nesten

usynlig? Nattevakten langt der nede grøsset, trakk kappen tettere rundt seg og varmet hendene over lykta. Han vendte blikket opp mot det stjernebelyste tårnet og syntes at han fikk øye på noe. Så gned han seg i øynene og ristet på hodet. Det var borte. Var det bare noe han hadde innbilt seg? Et siste, kraftig vindpust fikk tørt løv og støv til å virvle rundt. Plutselig ble det stille. Et enslig roseblad dalte ned ved føttene hans.

– Innbilning og tull, sa han til seg selv. – Nei, du, den der går jeg ikke på. Innbilning og tull. Hold vakt over gatene i stedet. Beskytt byen fra tyver og brann. Det er best å holde blikket nærmere bakken og det man forstår.

*

Men rett nedenfor dronningens tårn i borggården lå det et lite, lavt hus med to dører og to vinduer. Der bodde det to barn som slett ikke nøs, snudde seg rundt og sovnet igjen.

Dag fikk gåsehud av vindkastene, som krøp inn under fellen hans. Han syntes han hørte en merkelig musikk, nesten drømmeaktige toner som fikk ham til å tenke på iskrystaller og klokker. Lyden kom utenfra. Plutselig var han lys våken.

Foreldrene sov fredelig i den andre senga. De merket ikke at han sto opp og åpnet døra i bare

nattskjorta. Huff, som det blåste. Han lukket døra raskt bak seg. Bakken kjentes iskald under føttene. Stjerneskinnet malte skjorta hans lysende hvit. Plutselig snappet han etter pusten og snublet bakover. En flagrende, spøkelsesaktig skikkelse kom mot ham. Det rufsete håret liknet på ormer i mørket.

– Hei, Dag, hvisket en lys stemme.

– Hei, Liv, hvisket Dag. – Huff, som du skremte meg.

– Nei, det var du som skremte meg, sa Liv.

Hun slo armene om seg selv.

– Det blåser.

– Ja, hørte du musikken?

Hun nikket.

– Det var den som vekket meg.

– Meg også.

De sto stille og lyttet. Noe raslet, og Dag rykket til. Liv smilte da hun så en liten mus som pilte over gårdsplassen.

– Pling!

En sprø tone fikk dem til å vende blikket mot tårnet. Noe mørkt trengte seg ut av vinduet høyt der oppe og avtegnet seg mot stjernene. En kraftig vind virvlet opp støv og tørre grasstrå. Dag og Liv lukket øynene og la hendene over ansiktet. Så

forsvant vinden, like fort som den var kommet. Da barna kikket opp igjen, var det underlige mørket som blåst bort.

- Hva var det? hvisket Dag.
- Jeg vet ikke, svarte Liv og skalv.
- Skal vi si det til foreldrene våre?

Hun bet seg i leppa.

- Nei, ingen vil tro oss.

De skyndte seg inn igjen. Dag krøp ned i senga og trakk fellen helt opp til haka.

*

Sola sto opp over byen. Strålene fant veien inn i dronningens soverom, krøp langs silkedyna, lette seg fram over kanten og fant det lyse ansiktet og ildrøde håret hennes.

Hun åpnet de grønne øynene og forsto straks at noe var forandret, noe var feil. Hun satte seg rett opp i senga. Kammerjomfruen reiste seg raskt fra den gylne krakken ved døra, der hun hadde sittet og ventet på at dronningen skulle våkne.

– God morgen, Deres majestet. Jeg håper De har sovet godt. Hvilken kjole vil De ha på i dag? Kanskje den grønne, for å minne om sommeren som går mot slutten? Kanskje den røde, som kan minne om at det snart er høst?

Men hun fikk ikke det vanlige svaret. Det pleide ellers å komme like raskt og treffsikkert som en pil.

I stedet sukket dronning Emeralda dypt. Pannen rynket seg i bekymring.

– Nei, nei! stønnet hun og holdt seg rundt hodet.

– Hva er på ferde, Deres majestet?

– Det føles som om det er noe som mangler. Jeg vet ikke hva som feiler meg. Det kjennes tomt her inne. Hun la hånda over hjertet.

– De ser litt trøtt ut, Deres majestet. Men hjertet har De fremdeles. De har alltid hatt et godt hjerte, min kjære dronning.

Emeralda vendte blikket mot sola.

– Er den ikke blekere enn vanlig? Svakere?

– Sola, Deres majestet?

Kammerjomfruen myste mot det sterke lyset.

– Nei, De må unnskyldte, det kan jeg ikke avgjøre. Morgenens ser ut som den pleier, men De har sikkert et skarpere blikk enn jeg. Kanskje De skal spørre astronomen? Han burde ha greie på sånt.

Den ene foten til dronning Emeralda gled ned på golvet, og kammerjomfruen skyndte seg fram for å ta på henne tøflene og brette dyna til side.

Dronningen reiste seg opp, støttet seg mot skulderen hennes og sa:

– Jeg føler meg svak. Jeg føler meg helt matt.

– Er De syk?

Hun ristet langsomt på hodet.

Kammerjomfruen svøpte morgenkåpen rundt henne.

– Nå blir det sikkert snart bedre, Deres majestet.

Emeralda vaklet på skjelvende bein fram til vinduet. Langt der nede så hun slottets murer bukte seg. Husene i byen klatret på klippene rundt yttermuren. Der så hun trange smug, hustak, trapper og små hager. Trærne kom snart til å bli røde og gule og miste bladene sine. Høsten pleide å være en vakker tid, med høsting av epler. En tid med glade fester og hyggelige bål, som skulle holde humøret oppe når nettene ble lengre og vinteren nærmet seg.

Bak åsene glitret havet. Hun oppdaget et par seil, sikkert fiskebåter på vei ut.

Byens innbyggere våknet. De åpnet skoddene, ristet feller og puter. En hund bjeffet, og hover klapret, mens en fullastet vogn rullet over brosteinene. Tynn røyk steg opp fra skorsteiner og peiser. Det så faktisk ut som en helt vanlig morgen, og Emeralda begynte å tvile på sine egne følelser.

– Jeg vil hente perlene mine. Når jeg får dem i hendene, kommer jeg til å føle meg bedre. Særlig den blå perlen vil jeg holde i.

– Som Deres majestet ønsker.

Kammerjomfruen holdt Emeraldalda under armen og støttet henne på vei opp den smale trappa til skattkammeret.

En høy og staselig vakt vaktet døra. Han bukket så ringbrynjen raslet og sverdet skrapte i golvet.

– Vær så snill å åpne.

– Som Deres majestet ønsker.

Han stakk hånda innenfor brynjen og fisket fram en nøkkel som hang i et sølvkjede rundt halsen hans. Så låste han opp og tok et skritt til siden, som så ofte før.

Det var et vakkert, lite rom med ett eneste vindu. Rundt veggene sto det forgylte skap fulle av kostbarheter: smykker, gull og sølv, skrin med gnistrende juveler og koraller fra havets dyp. Her lå også de fineste stoffene som skulle bli til kjoler og drakter til dronningen. Midt i rommet stod det et lite, rundt bord. Den himmelblå fløyelsduken var krøllet sammen og slengt på golvet, og sølvskrinet var borte.

– Å, nei! ropte dronningen. Hun bleknet, vaklet framover og støttet seg tungt mot bordet.

– Perlene mine, Livets perler! Det som aldri måtte mistes, er nå gått tapt. Se, vinduet er åpent!

Vakten undersøkte vinduet. Han skalv på hendene.

– Haspen er bøyd, sa han. Til og med stemmen hans skalv. Han prøvde å si noe mer, men Emeraldas merket at ordene vokste og satte seg fast i munnen på ham, slik at de ikke kunne komme ut. Omtrent som når man har stappet inn for mye mat og ikke kan snakke før man har tygget ferdig.

– Hvordan har de blitt stjålet? Sto du ikke på post? Har du ikke vaktet skattkammeret mitt?

Han klarte ikke å møte blikket hennes.

– Jo, Deres majestet. Jeg forlot aldri døra i natt, jeg sverger! Ikke ante jeg at noen kunne komme opp hit og inn gjennom vinduet. Om jeg bare kunne ha hindret tyven! Jeg ville gitt hva som helst for å ha beskyttet perlene! Hva som helst!

Han knyttet hendene og begynte å gå fram og tilbake i rommet.

– Vinduet er blitt trykket inn utenfra. At jeg ikke hørte det ... Det eneste som uroet meg, var vinden rundt midnatt. Men perlene kan da ikke ha blåst bort?

Kammerjomfruen lente seg forsiktig ut av vinduet.

– Nei, her kan ingen ha klatret opp. Det er umulig.

Emeralda lukket øynene, tørket tårene med det broderte lommetørkleet som kammerjomfruen rakte henne, og sa:

– I tusen år har min slekt hatt perlene. I tusen år har byen vår blomstret. Nå føler jeg meg tusen år gammel. Kall sammen Rådet. Vi har mye å snakke om.

*

Det varte ikke lenge før Rådet var samlet. De satt rundt et bord i rådsalen, og over bordet hang det en lysekrone med tretti tente lys.

Foran astronomen lå det en haug med tykke bøker. Foran våpenmesteren lå det brettet ut flere kart. Bordet foran vannmesteren var tomt og blankt, som overflaten i en brønn.

Disse tre visste mer om landet og innbyggerne enn de aller fleste andre. Som regel brukte medlemmene av Rådet å spøke og le, men ikke denne gangen. De satt med rynket panne, og øynene var tankefulle og alvorlige.

Astronomen Rurik bladde i en av bøkene sine. Våpenmesteren Reid rullet ut enda et kart og sukket dypt. Vannmesteren Bølge lente seg tilbake og blunket vekk en tåre.

– Hva skal vi gjøre? sa Emeraldalda. – Hvordan skal vi få tilbake perlene?

– Det er svært uheldig at de er forsvunnet, sa våpenmesteren. – Tyveriet er en fornærmelse mot

Dem og hele riket. Men er dette virkelig en trussel mot mer enn vår stolthet?

– Reid, min kjære våpenmester, sa dronningen.
– Hadde ikke du også en følelse av ubehag i morges?
Har ikke du også sovet dårlig i natt?

Den storvokste, skjeggete mannen vred seg litt.

– Jeg sov med sverdet ved min side. Jeg kan forsvare meg om det verste skulle skje.

– Det vet jeg at du kan, min tapre Reid. Men merket du ikke likevel en kald vind, en tomhet i hjertet, at morgenlyset hadde mistet sin styrke?

– Nei, men da jeg våknet i morges, la jeg merke til at blomstene som min hustru hadde plukket i går, allerede hadde visnet, selv om de hadde vann. Det syntes jeg var litt underlig.

– Selv om de hadde vann? sa Bølge ettertenksomt, uten at hun hadde fått ordet. Hun formet hånda til en skål, rettet ut fingrene og fortsatte:

– Hvis vannet ikke lenger gir liv til alt som tørster, da er vi ille ute.

– Men det var jo bare en bukett, sa Reid. – Det var jo bare noen blomster.

– Jeg er enig med vår Majestet Dronningen, sa Rurik. – Morgenlyset var uvanlig fargeløst i morges. Kanskje betyr det ingen ting, kanskje er det et tegn på at det kommer til å skje noe galt? I kveld skal jeg

undersøke stjernehimmelen med kikkerten min.
Da får vi nok svar.

Han klappet bestemt igjen den tykke boka.

– Dere kjente altså ikke en tomhet i hjertet, slik som jeg? spurte Emeraldalda.

De så usikkert på hverandre. Reid ristet på hodet, så gjorde de andre det samme.

– Hvordan skal vi finne ut hvor det er blitt av perlene? sa Emeraldalda. – Dere kalles jo for Rådet, og nå må dere gi meg et godt råd, ellers har jeg ingen nytte av dere.

Rådsmedlemmene klødde seg i håret og mumlet.

– Jeg kan sende ut ridderne mine for å lete etter perlene, sa Reid. – Ingen er bedre enn disse tolv. De er ærlige, tapre og trofaste.

– Jeg skal lete blant stjerne-tegnene, sa Rurik.

– Jeg skal lete i innsjøer og vassdrag, sa Bølge.

Dronningen nikket.

– Vi har ingen tid å miste. Sett i gang. Let gjennom stjernehimmelen, innsjøene og vassdragene. Send ut de tolv til rikets grenser og let til dere finner. Jeg kjenner på meg at noe farlig kommer til å skje. Noen vil oss vondt.

De tre reiste seg opp og skyndte seg av sted. Dronningen ble sittende igjen.

GJENNOM SKYGGEDALEN

Hun var blek og trøtt. Emeraldada knyttet hendene og så på dem. De kjentes svake og kraftløse.

– Kommer jeg til å visne og dø nå? hvisket hun.